

ואם תמצא לומר הוה אימור אכלתיה –

And even if you find cause to say it existed; it can be said, he ate it

OVERVIEW

argues that we cannot compare the case of מדורות העכו"ם (where we assume there is no טומאה if a חולדה וחזיר frequent it) to the case of חמץ when we saw the being חמץ חולדה. By גורר חמץ חולדה there is a doubt whether or not a נפל was ever buried there (one ספק), and even if it was buried there, it is possible that a חולדה ate it up (a second ספק). Generally if there is a ספק ספיקא (a further doubt to be lenient even if we assume the more stringent option of the first ספק), the ruling is that we are lenient. Therefore by מדורות העכו"ם since there is this ספק ספיקא, we are lenient. Tosfos challenges this assumption that a ספק ספיקא should cause us to be lenient in the case of מדורות העכו"ם.

Tosfos asks:

ואם תאמר והא מדורות העובדי כוכבים רשות היחיד הן –

And if you will say; but the dwelling places of the gentiles are considered a private domain -

ותנן במסכת טהרות (פ"י מ"ד) כל מקום שאתה יכול להרבות ספיקות וספיקי ספיקות –

And we learnt in a משנה in מסכת טהרות; 'any place in which you can add doubts and doubt of these doubts; if it is -

ברשות היחיד¹ טמא² –

In a רה"י, it is טמא regardless of the ספיקות and ספיקי ספיקות. How does רבא explain that מדורות העכו"ם are טהור (if a חולדה וחזיר frequent them) because it is a ספק ספיקא, but in a רה"י even a טמא is טהור?!

Tosfos answers:

ויש לומר דלא דמי הך ספיקא לשאר ספיקי –

And one can say; that this initial ספק (whether or not a נפל was buried there) is not comparable to other ספיקות (where we maintain that טמא is טהור). This concern (of נפלים) is highly unlikely

¹ In a רה"י it is טהור even if there is only one להיתר.

² We derive the ruling that טמא is טהור (and even טמא) from טהור. The תורה refers to the איסור טהור with the term טומאה (see יג, ה, [נשא] ה, יג). The איסור טהור is based only on a ספק (perhaps she was מזונה). The place of this ספק is in a secluded area (a רה"י). The תורה teaches us that in a רה"י even a טמא is טהור (and by extension, even a טמא is also טהור; see ספק ביאה י, א ד"ה ספק ביאה).

דאמאי אית לן למימר שיהא בו נפל ודמי לספק ביאה³ –

For why should we assume that there is a נפל in this house?! And therefore this ספק is comparable to a ספק of 'entering', where we are more lenient (and will be מתיר in the case of a ס"ס).

תוספות offers an alternate solution:

אי נמי אימר אכלתיה עדיף משאר ספיקות דספק הרגיל הוא וקרוב לודאי –

Or you may also say; the היתר that perhaps the חולדה וחזיר ate it, is superior than other ספיקות, for the ספק that a חולדה ate it, is common, and it is close to being a certainty that the חולדה וחזיר ate it up. Therefore when there is such a strong possibility, then even טהור it is (by a ספק ספיקא).

תוספות proves his point the ספק אכלתיה is קרוב לודאי:

ותדע דאפילו מידי ודאי בעי למימר שיוצא זה הספק⁴:

And you know that this is true, for shortly the גמרא wants to say that this ספק of ספק אכלתיה should be able to detract from the certainty that חמץ was present and not require further בדיקה. This proves that it is a strong possibility. Therefore it is טהור even in רה"י (if there is a ס"ס).

SUMMARY

Even in a רה"י; a ספק ביאה or a ספק הרגיל (like אימור אכלתיה) is a cause to be lenient.

³ The ת"ק in that משנה in טהרות maintains that the ruling of טמא ס"ס ברה"י is even if there was a ספק if he entered the house where the טומאה was (and in addition there is a ספק if he touched it), nevertheless טמא ספיקו. However רבי ספיקו (see also the גמרא on י, א) maintains that if there is a ספק ביאה (if he even entered the house) then ספיקו (whether he touched it or not). The rule of ספיקו טמא is only if it is a ספק מגע (whether he touched it or not). ר"א maintains that just as by סוטה there is no ספק ביאה (for they were definitely טמא), only a ספק ספיקו (whether she was טמא or not), therefore only a ספק מגע is טמא but not a ספק ביאה. In our case (it is possible that) even the חכמים agree with ר"א. The חכמים argue with him concerning ספק ביאה by a house, where according to the חכמים there is no essential difference whether the ספק is if he entered the house or (in the event that he entered the house) if he touched it; as long as we know that in the house there was a טמא דבר or something which is perhaps טמא, we say that טמא ספיקו (even by a ס"ס of ביאה). However in our case, by מדורות העכו"ם there is no factual basis to assume that there ever was a נפל buried here (מדורות העכו"ם are טמא even if only a male נכרי lived there [without a wife]). It is highly unlikely that there was ever a נפל there; therefore even the חכמים may agree that this is considered a ספק ביאה and the rules of ספק טומאה ברה"י do not apply. See 'Thinking it over' # 2. See ספק ביאה and the מהרש"א (הארוך) there.

⁴ After רבא gave his answer (that ספק is ספק but מוציא מידי ספק cannot be ודאי), the גמרא challenged him; 'is it indeed so that a ספק cannot be ודאי מוציא מידי ודאי?!' The inference is that the גמרא maintained that even though the case of גיררה חולדה בפנינו is considered a ודאי, the ספק אכלתיה of ספק אימור can be ודאי מוציא מידי ודאי. It would seem obvious that an 'equally balanced' ספק can surely not be ודאי מוציא מידי ודאי, it is only a ספק הרגיל which is קרוב לודאי that the גמרא expected that it should be able to be ודאי מוציא מידי ודאי. By such a ספק הרגיל the rule of טמא ברה"י does not apply (if it is a ס"ס).

THINKING IT OVER

1. Is the rule of טמא דרבנן apply also to טומאה דבריה"י טמא?⁵
2. Is טהור ספק, only in conjunction with an additional ספק, or is it טהור even without an additional ספק (and how can we reconcile it with the ruling of (מדורות העכו"ם)?

---

⁵ See דבר שמואל.